

Izdajalci domovine

Zgodovina je imena nekaterih mož ovenčala z večno slavo, imena nekaterih drugih pa je zabeležila v večno sramoto. Med temi stoje v prvi vrsti izdajalci domovine. Eden najbolj znanih, ki je moral dati svoje ime za poimenovanje drugih, je bil Grk Efiat. Nevreden sin svoje domovine jo je iz koristoljubja izdal njenim sovražnikom v času, ko je bila njena svoboda najbolj ogrožena. Iz Azije so bile prihrumele leta 480. pred Kristusom tolpe nasilnega osvajalca perzijskega kralja Kserksa. Ta azijski diktator je bil na stališču, da mali narodi nimajo pravice do lastne državnosti in svobode, marveč morajo biti kot sužnji vključeni v Veliko Perzijo. Izvršujoč svojo osvajaško težnjo, je trčil na mal narod, ki je bil takrat najbolj svobodoljuben. To so bili Grki. Izmed njih so se postavili na branik grške svobode zlasti Atenci in Spartanci.

Spartanski kralj Leonida je dobil nalogo, da zabrani Kserksovi armadi prehod iz Severne v Srednjo Grčijo. V to svrhu je zasedel znano sotesko Termopile. Maloštevilna je bila četa, ki mu je bila na razpolago: izpolnjen 7000 mož, proti koncu ne dosti nad 1400. Najprej je kralj Kserks hotel Leonido pridobiti z obljubami. Dal mu je po svojem glasniku sporočiti: »Pristopi k meni! Napravim te za svojega namestnika v Grčiji.« Torej prav ista metoda, kakor je v rabi tudi danes. Leonida pa je ponosno odgovoril: »Spartanci niso vajeni, da bi si z izdajo kupili čast.« Sledil je napad na napadom Kserksovih vojakov. Leonida je s svojimi junaki vse odbil. V tem hipu pa je stopil v akcijo mož, ki je svoje ime tudi ovekovečil poleg Leonide. Bil je to izdajalec Efiat. Peljal je po tajnih, njemu znanih potih, izbrane per-

zijske vojake Leonidovi četi v hrbet. Od dveh strani napadeni Spartanci niso obupali, marveč se levje branili. Leonida je padel. Kralj Kserks se svoje zmage ni mogel veseliti: padla sta mu dva sina. Kmalu po zavzetju atenskega mesta je bilo njegovo brodovje v pomorski bitki pri otoku Salamis od Grkov razbito. Kserks je poražen in osramočen zbežal iz Evrope. Mali evropski narodi so zopet hodili pod svobodnim soncem.

Efiat so imeli ne samo Grki, marveč tudi drugi narodi. Kakor ne more umreti večni jud Ahasver, tako tudi Efiat nikdar ne umre. V sedanji vojni v Evropi je zopet vzniknil v različnih osebah. V tem oziru je zadela usoda Kusinena, finskega komunističnega voditelja, ki je ob napadu ruskih sovjetov na Finsko padel svojemu narodu v hrbet ter sestavil neko komunistično vladno, katero je ves finski narod odklonil s prezirom in gnusom.

Ko govorimo o sodobnih izdajalcih, moramo pokazati na njihovo, sedaj več ali manj med vsemi narodi nahajajočo se kotsko in gnezdišče: na komunistično stranko. Komunistu ni domovina lasten narod in rodna zemlja, marveč kominterna (komunistična internacionalna, mednarodna zveza). Najvišji in zadnji cilj, ki za njim stremi komunist, ni svoboda in prospeh lastnega naroda, marveč zmaga mednarodnega komunizma. Duhovnih in moralnih vrednot komunist ne pozna. Bog, vera, poštenost, narod, domovina: to so pojmi, ki se jim komunist cinčno smeji in za katere kaže le toliko zanimanja, da jih tepta v blato. Francija je s svojimi komunisti, ki so se v okviru ljudske fronte vzgojili in zreli kot gač na ljudskih prsih, imela prav žalostno skušnjo. Morala je proti njim začeti

borbo kot proti ljudski kugi, katere še do zdaj niso mogli iztrebiti. Prav bridke skušnje so doživele s svojimi komunisti tudi Belgija, Nizozemska, Finska in skandinavske države.

Naj bi Jugoslaviji bile takšne skušnje prihranjene! V to svrhu moramo biti oprezní in odločni v borbi zoper to nevarno mednarodno kugo, ki zastruplja narodne vrste ter vzgaja zlasti med mladino rdeče janičarje. Turški janičarji so se zavzemali in žrtvovali za zmago muslimanskega polmeseca, rdeči janičarji pa stremijo in se borijo za zmago sovjetske zvezde. Ne slovenska ne jugoslovanska trobojnica nima zanje nobene vrednosti, njim je svetinja rdeče komunistično bandero, srp in kladivo. Ljubljanska katoliška visokošolska mladina je v ostri borbi zoper komunizem na slovenskih in jugoslovanskih tleh. Ta borba je upravičena in potrebna za vse ljudske sloje. Le takšno ljudstvo, ki odločno odklanja izdajalsko prišepetavanje komunistov in pobija njihovo rovarsko in kovarsko delo, je zdravo in krepko ljudstvo, le takšna država je močna in sposobna, da obrani svojo svobodo in neodvisnost proti vsakomur!

SLEHERNI SLOVENE SE MORA ŽIVO

ZAVEDATI, DA MOREMO LE V MOČNI

JUGOSLAVIJI OHRANITI NARODNO IN

VERSKO SVOBODO, SLOVENSKO OMIKO,

PESMI IN UMETNOST.

(Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenci in Jugoslavija«, ki se dobi za 2 din v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.)

Kraner Dominik:

Zadružna vzgoja in naš kmet

Zadružna vzgoja

Zadružna vzgoja potom šol

Mnogo je k razvoju zadružništva pripomogla Zadružna šola v Ljubljani, katero v zadnjem času obiskujejo po večini absolventje kmetijskih šol. Leta 1938. je ta šola dobila še drugi letnik, s čimer se je izpopolnila tako, da zamore učencem nuditi več praktičnega znanja. Naravno je, da se zadružništvo zavzema tudi za to, da bi se zanesel pouk o zadružništvu še v osnovne in v srednje šole, najbolj pa v učiteljska. Predvsem stremijo zadružni voditelji za tem, da bi se še v trgovskih šolah, kjer se danes vzgaja mladina v duhu, ki je zadružništvu precej nasproten, preusmeril pouk v prid zadružništvu. Namen, ki se pri tem zasleduje, je, da se iz kmečkega fanta ne napravi samo dober gospodar, temveč in predvsem, da ga usposobi za dobrega zadružnega delavca, kajti člani in voditelji zadrug ne zmorejo vsega. Res je, da je že danes tudi mnogo kmečkih ljudi brez posebne šolske izobrazbe, kateri so nadarjeni in dovolj zmogni, da bi mogli mnogo koristiti zadružništvu in s tem kmečkemu stanu. Toda vsak izmed njih se brani, da bi kaj storil, kaj žrtvoval za splošnost. Vsak skrbi za to, da se sam prerine na čim ugodnejše mesto, za druge mu ni mar. Povsod sicer to ne drži, toda mnogo je krajev, kjer se najbolj boje absolventov kmetijskih in zadružnih šol, ki so najbolj zmogni zaneseti zadružništvo v praktično življenje kmeta.

Zadružna vzgoja izven šole

Če hočemo poglobiti pregledati snov zadružne vzgoje izven šole, moramo stvar razdeliti na dva dela ali dva odstavka, ki sta:

1. Vzgoja voditeljev

Z besedo voditelj je označeno vse, kar more s svojim položajem neposredno vplivati na prospeh zadrug. Voditelji se dele v odbornike in nastavljenice zadrug. Eden izmed najvažnejših pogojev, da se zadruga uspešno razvija, je brez dvoma pravilna izbira oseb, ki vodijo zadrugo. Zadružni delavci, člani uprave in nadzorstva, morajo biti moške idealnega mišljenja, ljudje požrtvovalnosti in dobri poznavalci gospodarskih prilik v kraju. Moje mnenje je, da se naj postavijo za zadružne voditelje osebe različne starosti, pa tudi mali in večji posestniki, ker na ta način pride do več razgovorov in različnih nasvetov.

2. Vzgoja množic

Da bodo zadruge služile namenu, za katerega se zdaj v tako veliki meri ustanavljajo, se morajo v prvi vrsti zanimati in zasledovati delo in gospodarstvo v zadrugi člani sami. Za zadružno življenje in zadružno skupnost v današnjem času morajo namreč biti ljudje zreli. Kjer živijo, delajo in mislijo iz dneva v dan, ne da bi si ustvarili jasne gospodarske načrte za bodočnost, tam se zadruga ne more ustanoviti, pa tudi obstoječa bo kmalu prenehala delovati, kajti v takih ljudeh ni zavesti ter prepričanja, da je napredek kmetijstva brez pomoči in sodelovanja zadrug nemogoč. Prav tako tudi ni dober zadrugar tisti, ki v presoji (kritiki) zadružnega dela ni dobrohoten, stvaren in previden, temveč obeša vsako malenkost takoj na veliki zvon. Vnet zadrugar bo v vednem stiku z razvojem zadrug ter bo proti vsem zadružnim pomanjkljivostim, ki se posebno ob pričetku tu in tam pojavijo, dobrohoten in stvaren. Koliko je treba požrtvovalnosti pri zadrugi,

to dobro vedo starejši zadrugarji. Zato naj kritika, ki jemlje veselje do dela onim, ki se postavljajo v vrsto zadružnih delavcev, preneha. Imeti moramo pred očmi, da znajo priti še hujši časi, v katerih si bo moči pomagati le potom zadrug, za kar se je pa treba pripravljati z zadružno vzgojo.

Zadružništvo v praksi

Radi slabih gospodarskih razmer v kmetijstvu trpi vsa država. Težave, ki jih ima kmet pri prodaji svojih pridelkov, so vzrok, da vedno išče pota, kako bi si pomagal. V zadrugah je našel uspešno sredstvo, ki ga skuša uporabljati zlasti v zadnjem času z zadružnim vnovčevanjem svojih pridelkov.

S tem je prišlo zadružništvo tudi na polje živinskega vnovčevanja. Za slovenskega kmeta je živina eden izmed glavnih virov njegovih dohodkov. Od dobre prodaje živine je odvisno vse njegovo gospodarstvo. Za to pa potrebujemo predvsem močne zadružne organizacije, katere pa mora kmet poznati ne samo v slabih časih, ampak tudi v dobrih.

Dejstvo je, da vlada blagostanje kmetov v tistih krajih, kjer so močne zadružne organizacije. Vidimo, da kjer so kmetje dobri zadrugarji, imajo urejene hleve, lepo živino, pravilno oskrbovano polje. To so dejstva, ki jih ne more utajiti še tako zakrknjen nasprotnik zadružništva. V prvi vrsti so pa poklicani kmetje sami, da delajo na izboljšanju vnovčevanja. Samopomoč je bila še vedno najzanesljivejše sredstvo. Zadruga za vnovčevanje kmetijskih pridelkov naj bi bile tiste, ki bi prevzele trgovino — v kolikor se pač da — v svoje roke. S tem bi bilo doseženo, da bi potom zadrug postal kmet sam svoj trgovec, kar bi pomenilo zanj dvojno korist.

Na eni strani bi imel za svoje pridelke stalnega odjemalca, na drugi strani pa bi se iz gospodarstva izločila cela vrsta posredovalcev in bi kmetu ostal od končne cene večji del kakor pa sedaj.

Od vodstva zahteva kmetijska zadruga mnogo več kakor kaka kreditna, in to ne samo trgovskih spretnosti, ampak tudi požrtvovalnosti in vztrajnosti. Seveda je potrebno, da je vodstvo zadruga v dobrih in zaupanja vrednih rokah. Našim zadrugnikom v mnogih primerih manjka zavest, da je pri zadrugnem delu potrebna tudi kaka žrtev. Ni pa nobena žrtev doprinešena zaman, ampak omogoča, da bo delo zadrug v bodočnosti tem uspešnejše. Kakor skrbi kmet za svoj vinograd, za svoj gozd, za svojo živino, da dobro uspeva, tako mora skrbeti tudi za svojo zadrugo, kajti zavedati se mora, da koristi, ki jo ima zadruga, je njegova korist. Čim večja bo kme-

tijska zadruga, tem večje koristi mu bo nudila.

Da rešimo slovenskega kmeta ob severni meji, moramo vse storiti, da ustvarimo močno organizacijo kmetijskega združništva, katero združimo v dobro delujoči osrednji zadrugi. Kakor smo potom denarnega združništva uničili oderuštvo ter dosegli primerno obrestno mero, tako bo potom dobre kmetijske zadruge mogoče pospešiti vnovčevanje kmetijskih pridelkov, dobiti dobre odjemalce v tujini, osobito pa uravnati cene.

Da osamosvojimo kmečki stan, je potrebno v vsakem večjem kraju ustanoviti eno kmetijsko zadrugo. S tem omogočimo kmetu cenjen nakup in ugodno prodajo. Vse to delo bo pa le tedaj uspešno, ako bo ves kmečki stan in vsi, katerim je za dobrobit kmečkega stanu, vse delo podpiral.

Po Jugoslaviji

Glejmo mirno v bodočnost! Naš zunanji minister dr. Cincar-Marković je dal za pravoslavno velikonočno številko beogradskega velikega dnevnika »Politika« izjavo, v kateri med drugim pravi: »Izvajajoč dosledno politiko nevtralnosti, je Jugoslavija podvzela istočasno vse potrebne ukrepe opreznosti, ki jih je narekoval današnji položaj. Kar je kr. vlada ukrenila v poslednjih osmih mesecih v gospodarskem, finančnem in vojaškem pogledu, je ojačilo v največji meri položaj naše kraljevine ter nam dovoljuje, da gledamo mirno na bodočnost, naslanjajoč se na današnje popolno, močno moralno edinstvo vsega našega naroda.«

Javno glasovanje pri občinskih volitvah v banovini Hrvatski je dalo povod raznolikim ugibanjem in obsodbam. Ozlovoljeni so zlasti hrvatski in slovenski socialisti, ki so začeli izražati svoje dvome v demokratično stališče Hrvatske seljačke stranke. Na te očitke odgovarjajo glasila te stranke, zlasti »Hrvatski dnevnik«, da pri občinskih volitvah ne gre za politiko, marveč predvsem za dobro občinsko gospodarstvo. Čeprav javne, bodo na Hrvatskem občinske volitve vendar svobodne in vsak bo lahko glasoval, za kogar bo hotel. »Hrvatski dnevnik« hkrati izjavlja, da vlada v tem vprašanju popolno soglasje med Hrvatsko seljačko stranko in Samostojno demokratsko stranko.

Med Jugoslavijo in Rusijo so se začela trgovinska pogajanja. V to svrhu je že prispele v Moskvo naše odposlanstvo, v katerem sta tudi dva Slovenca (industrijalec Av-

senek in tajnik zunanjega ministrstva dr. Zalar). Gre za izmenjavo blaga med našo državo in sovjetsko Rusijo. V našo državo bi se iz Rusije zlasti uvažal bombaž in petrolej ter tudi kamena sol. Je torej strogo gospodarski vidik, ki prevladuje pri pogajanjih med našo in sovjetsko državo, katere doslej Jugoslavija še ni priznala. Ali se bodo iz gospodarskih stikov razvili tudi ožji politični stiki, bo pokazala bodočnost. Vatikanski list »Osservatore Romano« objavlja o tem tole sodbo: »Najnovejše dejstvo je, da sta se zblížali Jugoslavija in Rusija, kar bi moglo privedi do kakšnih razgovorov gospodarskega in najbrž tudi političnega značaja, s čimer pa absolutno ni rečeno, da bi Beograd izpremenil svojo politiko proti boljševizmu kot takemu. Kakor je povedal ministrski predsednik Cvetković, se razpravlja o ideji, da bi to zblížanje, ki se je zgodilo s posredovanjem Bolgarije, postalo močno orožje, da se zavaruje nevtralnost balkanskih držav in njihova neodvisnost.«

»Kmetijski list« je glasilo lažnivo-svobodomiselnega razumništva, odnosno pol- in četrt-razumništva, ki izrablja kmeta v svoje sebične namene. Da bi si liberalna gospoda ustvarila med kmeti nekaj položaja, skuša med njimi razširiti svoje lažnivo svobodomiselstvo in naprednjaštvo. Ost je obrnjena proti katoliški Cerkvi, ki je s svojimi zahtevami po dejanskem krščanstvu liberalnim kmetijcem trn v peti. Zato se njihovo srce nagiba k nemški krivi veri, ki si je goljufivo nadela ime starokatolicizma, čeprav je nastala šele

Proti prehladu

lahko vzamete 1-2

ASPIRIN
tablete

Ni drugega zdravila po imenu »Aspirin«, temveč edino-le »Bayer«-jev Aspirin.

Opf. reg. gnd 5 br. 37472 od 22. XII. 1929.

po letu 1870. V svoji zadnji številki izraža »Kmetijski list« svojo simpatijo za nemško krivo vero s tem, da objavlja z mastnim tiskom, kakor da bi šlo za kakšno velevažno pridobitev za slovenskega kmeta, uradno še nepotrjeno vest o ustanovitvi starokatoliških župnij v Mariboru in Celju. Odpadniki od katolicizma torej uživajo simpatije »Kmetijskega lista«. Ali še sme tak list zahajati med slovenske katoliške kmete?!

170.000 vagonov žita potrebuje naša država letno. Te dni so se vršila v Beogradu posvetovanja med zastopniki izvozne družbe »Prizad« in zastopstvom mlinarske industrije. Zastopstvo mlinov se je zavzemalo za ustvarjanje žitnih zalog, ako hočemo, da Jugoslavija ne bo trpela pomanjkanja. Pri nas so žitne zaloge za lastne potrebe nujne radi nesigurnosti svetovnega položaja. Mlinarji so ob tej priliki dokazali, da potrebuje naše podeželje in mesta na leto dobrih 170.000 vagonov žita.

»Slovenski gospodar« stane: za vse leto 32 din, za pol leta 16 din, za četrt leta 9 din.

Jajca — jočejo. Zavod za znanstveno in industrijsko raziskovanje v Južni Afriki je napravil odkritje, ki pojasnjuje vrsto doslej spornih vprašanj. Ugotovili so namreč, da se morejo jajca po vseh pravilih »jokati«, to je, da izločujejo enako kot človeško oko v svojo zaščito in za uničevanje nevarnih bacilov neko sestavino, ki razkroja nezaželjene organizme. To snov nahajamo v skoraj isti sestavi v človeških solzah, dobili jo je pa v beljaku. Po mnenju južnoafriških učenjakov je ta snov tudi vzrok, da se jajca lahko dolgo konservirajo.

Jugoslovan izdelal očala za papeža. Ko je lansko leto jugoslovanski poslanik pri Vatikanu, g. dr. N. Mirošević-Sorgo predstavil papežu Pi-

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

17

V osemnajstem letu starosti je pobegnil od doma in prišel v Moskvo. Boljševiški voditelji so ga bili veseli, ker so se takoj prepričali, da je izredno nadarjen. Dasi je bil razmeroma zelo mlad, so mu poverjali težke, nevarne naloge, a on je vedno uspel. Z odločnostjo, včasih tudi grobostjo, si je drugo za drugo prisvojil vse stopnje v visoki boljševiški upravi.

Na poti do cilja ga ni mogla ustaviti nobena sila. Sredstev ni izbiral. Posluševal se je zvijačnosti in sile. Često je gazil v krvi. Hladnokrvno je šel preko trupel ljudi, ki jih je postrelil, ker so mu bili napoti.

Krščanstvo je popolnoma zadušil v sebi. Ker je nasprotovalo boljševiškim nazorom, ga je zasovražil in na vse načine zatiral. V Odesi je uredil brezbožniški muzej. V velikih dvoranh neke državne zgradbe je zbral vse, kar se tiče krščanske vere: verskih resnic, duhovnikov, svetnikov. V ta muzej so vodili šolske otroke iz Odesa in okolice, da bi jim vcepili čimvečjo mržnjo do krščanstva...

Nenadoma se je oglasil zvonec v telefonskem aparatu. Klavs je naglo dvignil slušalko.

»Tu ljudski komisar Jaske,« se je slišalo.

»Ti si, Nikitin?«

»Da, tovariš! Telefoniram ti, ker se v Balti odigrava vajo resne stvari.«

»V Balti?«

Pri tem imenu je Klavs prebledel. V njegovi domišljiji se je prikazala slika Balte z nizkimi, belimi hišami, obdanimi z vrtovi in obširnimi žitnimi polji. Taka je bila Balta ob njegovem odhodu. Skozi vitke veje vrb je gledal divje valove Dnjestra. Videl je resni očetov obraz, mehki obraz matere in visoko, vitko Fedorjevo postavo. Pa kaj ga vse to briga?! On nima nič skupnega s svojo družino in domačo vasjo. Kot pravi boljševik je zatajil svojo družino. Pripada samo sovjetski Rusiji; ta je zanj vse. Smatral se je za popolnoma izkoreninjenega, toda v resnici je bil dosti manj iztrgan iz doma, kakor je sam mislil. To je bila prevara, podobna mnogim drugim, ki jih je bilo polno boljševiškega življenja.

»No, kaj se je zgodilo?« je vprašal na videz malomarno.

»Pred nekaj trenutki so mi javili, da so se kmetje v Balti uprli.«

»To je nemogoče!« je nekoliko razburjeno odgovoril Klavs. »Poročilo je najbrž pretirano.«